

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการวางเงินค่าทดแทน
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

การทางพิเศษแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๕๕๐๓/๒๑๓๖ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนในท้องที่อำเภอปากเกร็ด อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และเขตบางเขน เขตดุสิต เขตพญาไท เขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตยานนาวา เขตห้วยขวาง เขตบางกะปิ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๐ ขึ้นใช้บังคับเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๐ เพื่อสร้างทางพิเศษสายแจ้งวัฒนะ-บางโคล่ และสายพญาไท-ศรีนครินทร์ มีผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทยเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ และเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดให้การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้นเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วน เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครองและใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นได้โดยไม่ต้องรอให้มีพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ใช้บังคับในบริเวณนั้นเสียก่อน

การทางพิเศษแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการสำรวจอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนเสร็จและคณะกรรมการได้กำหนดราคาเบื้องต้นของอสังหาริมทรัพย์และจำนวนเงินค่าทดแทนที่จะให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแล้ว และได้มีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวมาทำสัญญารับเงินค่าทดแทนภายใน ๗ วัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว การทางพิเศษฯ จำเป็นต้องนำเงินค่าทดแทนดังกล่าวไปฝากไว้กับธนาคารออมสิน ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องทำการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สินหรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การทางพิเศษฯ จะแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองดำเนินการให้เสร็จภายในเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันแจ้ง ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ดำเนินการ การทางพิเศษฯ ก็จะเข้าดำเนินการเอง โดยมาตรา ๑๓^๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.

^๑ มาตรา ๑๓ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าการเวนคืนที่ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๖ แล้ว หากเนินเข้าไปจะเป็นอุปสรรคอย่างมากแก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหรือประโยชน์ของรัฐอันสำคัญอย่างอื่น ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้การเวนคืนนั้นเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนได้

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้ประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นได้ก่อนที่จะมีการเวนคืน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวันและเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ต้องจัดให้มีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๙ โดยให้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินก่อนการเข้าครอบครองหรือใช้ที่ดิน ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์อื่น และ

๒๕๓๐ บัญญัติให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

การทางพิเศษฯ มีปัญหาว่า เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ไม่มาทำสัญญารับเงินค่าทดแทนตามเวลาที่กำหนด การทางพิเศษฯ จะต้องนำเงินค่าทดแทนไปฝากไว้กับธนาคารออมสิน ตามมาตรา ๓๑^๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการนำเงินค่าทดแทนไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน ตามกฎหมายว่าด้วยการ

เป็นกรณีที่สามารถตกลงกันได้ให้จ่ายตามราคาที่ได้ตกลงกัน แต่ต้องไม่เกินราคาเบื้องต้นที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๙ หากเป็นกรณีที่มิอาจตกลงกันได้ เมื่อเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ได้วางเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๓๑ แล้ว ให้มีอำนาจเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สิน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับกิจการที่จะต้องมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น เมื่อได้จ่ายเงินหรือวางเงินค่าทดแทนตามวรรคสองแล้ว ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สิน หรือดำเนินการดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือแจ้ง ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการเช่นนั้นได้เอง โดยให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย และถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นเป็นพิเศษเนื่องจากการเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์โดยเร่งด่วนเช่นนั้น ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ชดเชยเงินค่าทดแทนสำหรับความเสียหายส่วนนี้ด้วยตามความเป็นธรรม

ในกรณีที่มิสามารถส่งหนังสือแจ้งให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายได้ ให้แจ้งโดยวิธีปิดประกาศแจ้งความไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และ ณ สถานที่ตามมาตรา ๗ โดยระบุกำหนดเวลาที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่จะเข้าดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสาม ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศแจ้งความ

เมื่อได้ปฏิบัติตามวรรคสี่แล้ว ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายได้รับหนังสือแจ้งนั้นแล้ว

ในการดำเนินการตามวรรคสองและวรรคสาม ให้นำมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^๒ มาตรา ๓๑ ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ถ้าจะต้องมีการวางเงินค่าทดแทนไม่ว่าเนื่องในกรณีใด ๆ ให้กระทำโดยการนำเงินไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสินในชื่อของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน โดยแยกฝากเป็นบัญชีเฉพาะราย ในการนี้ถ้ามีดอกเบียหรือดอกผลใดเกิดขึ้นเนื่องจากการฝากเงินนั้น ให้ตกเป็นสิทธิแก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนนั้นด้วย

ในการไปรับเงินฝากจากธนาคารออมสินนั้น ให้ผู้ซึ่งประสงค์จะขอรับเงินแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันเพื่อเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่จะได้ดำเนินการเบิกจ่ายให้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการนำเงินค่าทดแทนไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๒^๓ ในกรณีเช่นนี้ การทางพิเศษฯ จะต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองมารับเงินค่าทดแทนอีกครั้งหนึ่งหรือไม่ และในกรณีของการวางเงินค่าทดแทนสำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องมีการรื้อถอนออกไปนั้น การทางพิเศษฯ จะวางเงินค่าทดแทนให้เป็นจำนวนเพียงสามในสี่ก่อน หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ทำการรื้อถอนออกไป การทางพิเศษฯ จะเข้าทำการรื้อถอนเองโดยหักค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนจากเงินค่าทดแทนส่วนที่เหลือ และหากยังมีเงินค่าทดแทนเหลืออยู่ การทางพิเศษฯ ก็จะดำเนินการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้นให้กับเจ้าของหรือผู้ครอบครองต่อไปตามมาตรา ๓๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้หรือไม่ การทางพิเศษฯ จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าวเพื่อจะได้ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

ในการพิจารณาปัญหาที่ขอหารือมานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนการทางพิเศษแห่งประเทศไทยสรุปความได้ว่า การแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนมาทำสัญญารับเงินค่าทดแทนภายใน ๗ วันนั้น เป็นทางปฏิบัติของการทางพิเศษฯ ก่อนที่จะมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินค่าทดแทนไปวางต่อศาลฯ พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับ เมื่อได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ใช้บังคับแล้ว (วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๒) การทางพิเศษฯ จึงได้มีหนังสือแจ้งไปให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนให้มารับเงินค่าทดแทนอีกครั้งหนึ่ง โดยแจ้งไปให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และแจ้งไปด้วยว่า หากไม่มาติดต่อขอรับเงินค่าทดแทนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว เจ้าหน้าที่จะดำเนินการวางเงินค่าทดแทนโดยนำไปฝากไว้กับธนาคารออมสิน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามความในข้อ ๕ (๑)^๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ดังนั้น สำหรับปัญหาที่หารือมาว่าการทางพิเศษฯ จะต้อง

^๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๔๖ ฉบับพิเศษ หน้า ๔ ถึง หน้า ๙ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๓๒

^๔ มาตรา ๓๐ ในการจะจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๒๙ ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่อาจรื้อถอนออกไปได้ ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าทดแทนให้สามในสี่ก่อน และแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายรื้อถอนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวออกไปภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายไม่รื้อถอนออกไปภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้ารื้อถอนได้โดยหักค่าใช้จ่ายเพื่อการนี้ออกจากเงินค่าทดแทนที่ควรจะได้รับ แล้วจึงจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนส่วนที่เหลือให้และให้นำมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^๕ ข้อ ๕ การวางเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาตรา ๒๘ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๙ ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติดังนี้

(๑) ในกรณีที่มีประกาศกำหนดให้การเวนคืนเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนมารับเงินค่าทดแทนภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และให้แจ้งด้วยว่า หากไม่ติดต่อรับเงินค่าทดแทนภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวเจ้าหน้าที่จะดำเนินการวางเงินค่าทดแทน

แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองมารับเงินค่าทดแทนอีกครั้งหนึ่งหรือไม่ จึงไม่จำเป็นต้องขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัย สำหรับในเรื่องจำนวนเงินค่าทดแทนนั้น การทางพิเศษฯ สามารถตกลงกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนส่วนใหญ่ได้ แต่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนบางรายไม่ยอมตกลง ในการวางเงินค่าทดแทนนั้น ถ้าเป็นเงินค่าทดแทนสำหรับที่ดินเจ้าหน้าที่จะนำไปวางเต็มจำนวน แต่สำหรับเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องรื้อถอนออกไปนั้น มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้บัญญัติให้จ่ายเงินค่าทดแทนให้สามในสี่ก่อน เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รื้อถอนออกไปแล้ว หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปทำการรื้อถอนเองก็ให้หักค่าใช้จ่ายเพื่อการนี้ออกจากเงินค่าทดแทน แล้วจึงจ่ายเงินค่าทดแทนที่เหลือให้ อนึ่ง ค่ารื้อถอนนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของเงินค่าทดแทนและเจ้าหน้าที่สามารถกำหนดได้แน่นอนว่าค่ารื้อถอนอสังหาริมทรัพย์แต่ละรายเป็นเงินจำนวนเท่าใด เจ้าหน้าที่จึงมีปัญหาว่า ถ้าจะวางเงินค่าทดแทนเพียงสามในสี่ก่อนโดยนำบทบัญญัติมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รื้อถอนออกไปแล้วจึงจะจ่ายส่วนที่เหลือให้ หรือถ้าเจ้าหน้าที่จะต้องทำการรื้อถอนเอง เจ้าหน้าที่จะหักค่ารื้อถอนออกก่อนจ่ายเงินค่าทดแทนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ทั้งสองกรณีนี้การทางพิเศษฯ สงสัยว่าจะกระทำได้หรือไม่ จึงได้ขอหารือมา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาที่ขอหารือมาประกอบกับคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนการทางพิเศษแห่งประเทศไทยแล้ว มีความเห็นว่า ปัญหาที่การทางพิเศษฯ ขอให้วินิจฉัยมีว่า ในการวางเงินค่าทดแทนสำหรับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางพิเศษสายแจ้งวัฒนะ-บางโคล่ และสายพญาไท-ศรีนครินทร์ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนในท้องที่อำเภอปากเกร็ด อำเภอมะนังนทบุรีฯ พ.ศ. ๒๕๓๐ เฉพาะเงินค่าทดแทนสำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องรื้อถอน เจ้าหน้าที่จะนำมาตรา ๓๐^๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาใช้บังคับได้หรือไม่ เพราะมาตรา ๓๐ ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าทดแทนให้เพียงสามในสี่ก่อน เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รื้อถอนอสังหาริมทรัพย์ออกไปแล้ว เจ้าหน้าที่จึงจะจ่ายเงินค่าทดแทนส่วนที่เหลือให้ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องทำการรื้อถอนเองเพราะเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ยอมดำเนินการ เจ้าหน้าที่ก็จะหักค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนออกจากเงินค่าทดแทน แล้วจึงจ่ายเงินค่าทดแทนส่วนที่เหลือให้ ในปัญหานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) มีความเห็นว่า บทบัญญัติของมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ใช้กับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มีพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ซึ่งออกตามมาตรา ๑๕ ใช้บังคับแล้ว แต่การเวนคืนที่เป็นปัญหานี้ เป็นการเวนคืนที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ใช้บังคับ มีแต่ประกาศของคณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นการเวนคืนที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนตามมาตรา ๑๓^๗ เท่านั้น และในมาตรา ๑๓ วรรคหก ก็ได้บัญญัติให้นำเอามาตรา ๓๐ มาใช้บังคับ

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

กับการเวนคืนที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนแต่อย่างใด ดังนั้น ในการวางเงินค่าทดแทนในกรณีที่เป็นปัญหานี้ การทางพิเศษฯ จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ ซึ่งเป็นมาตราที่มาตรา ๑๓ วรรคหก ได้บัญญัติให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ การทางพิเศษฯ จะต้องนำเงินไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสินในชื่อของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนโดยแยกฝากเป็นบัญชีเฉพาะราย

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ปัญหาของการทางพิเศษฯ ที่ทำรื้อมานี้อาจแก้ไขได้โดยอาศัยการปฏิบัติที่เหมาะสมและชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ มาตรา ๑๓ วรรคสามได้บัญญัติว่า ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สิน ฯ ลฯ เมื่อได้จ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนแล้ว ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองดำเนินการรื้อถอนหรือขนย้ายออกไปภายในเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือแจ้ง ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการได้โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย สำหรับการวางเงินค่าทดแทนนั้น มาตรา ๓๑^๔ บัญญัติว่าให้กระทำโดยการนำเงินไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสินในชื่อของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนโดยแยกฝากเป็นบัญชีเฉพาะราย ผู้ประสงค์จะขอรับเงินค่าทดแทนที่ฝากไว้จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันเพื่อเจ้าหน้าที่จะได้ดำเนินการเบิกจ่ายให้ ดังนั้น ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ควรจะใช้วิธีวางเงินค่าทดแทนซึ่งอาจนำไปฝากไว้กับธนาคารออมสินในชื่อของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามที่เจ้าหน้าที่เห็นสมควรแทนการจ่ายเงินให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ก็ได้ อนึ่ง เห็นสมควรกล่าวไว้ในตอนนี้อย่างน้อยว่า มาตรา ๑๓ วรรคสาม ได้บัญญัติว่า “เมื่อได้จ่ายเงินหรือวางเงินค่าทดแทนแล้ว ...” ซึ่งย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่า กฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในอันที่จะเลือกใช้วิธีจ่ายเงินหรือวางเงินค่าทดแทนวิธีหนึ่งวิธีใดได้ และโดยที่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่จะต้องจัดให้มีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สิน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับกิจการที่จะต้องมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้นต่อไปตามนโยบายที่การทางพิเศษฯ ได้กำหนดไว้ เมื่อกฎหมายได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สิน หรือดำเนินการดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือแจ้ง และเพื่อความรวดเร็วควรแจ้งไปด้วยว่า หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ดำเนินการรื้อถอนฯ ออกไปภายในเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่จะดำเนินการรื้อถอนฯ เองโดยจะคิดค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวนเท่าใดและจะหักออกจากเงินค่าทดแทนที่ได้วางไว้ที่ธนาคารออมสิน ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองประสงค์จะทำการรื้อถอนฯ เอง เจ้าหน้าที่ควรรอการเบิกจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองไว้ก่อนจนกว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รื้อถอนเสร็จหรือถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองแสดงความประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ทำการรื้อถอนเจ้าหน้าที่ก็อาจหักค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนตามจำนวนที่ได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้าออกจากเงินค่าทดแทน แล้ว

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

จ่ายเงินค่าทดแทนที่เหลือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองไปก็ได้

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) มีความเห็นว่า เมื่อมาตรา ๑๓ วรรคหกมิได้บัญญัติให้นำมาตรา ๓๐ ซึ่งเป็นมาตราที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าทดแทนให้สามในสี่ก่อนมาใช้บังคับโดยอนุโลม เจ้าหน้าที่จึงไม่มีอำนาจที่จะจ่ายเงินค่าทดแทนสามในสี่ก่อน แต่ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ก็อาจดำเนินการให้มีการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สิน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับกิจการที่จะต้องมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ได้ ตามวิธีการที่ได้กล่าวมาข้างต้น

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีถุนายน ๒๕๓๓